

TORSDAG 1 DECEMBER. NR 48/2011

Alla religioner
i radio-
andakt?
Sidan 5

Revben
på julbordet
Sidan 7

Skytte tror
på andlig
revansch
Sidan 6

**HIV-arbete
i Malawi** Sidan 11

Brinner för församlingen, höll på bli bränd av den

Iris Sjöberg på Bergö brinner för att folk ska få upp ögonen för församlingen. Arbetet gjorde att hon höll på att gå i väggen. Men nu är hon tillbaka.

Sidan 2

**Kören där man inte
måste kunna sjunga**
Sidan 12

**Svante Lundgren
bloggar från Skottland**
Sidan 20

**Lokal bilaga
till Matteus församling**
Instick

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Flankstöd för församlingarna

HUR STÅR SIG en församling i kampen mot stora skogsbolag när det kommer fram att de senare sysslat med ojust prissättning och kartellbildning?

Ja, lite som David mot Goliat ungefär. Så tänkte också de tre församlingarna i Närpes kyrkliga samfällighet – Närpes, Pörtom, Övermark – när de valde att avstå från att dra fuskarna inför domstol. Även om församlingarnas rättsskydds försäkring täcker de egna kostnaderna vågade de inte ta risken att betala notan för motpartens kostnader. Det skulle svida betydligt mer än den förlust församlingarna gjorde under de sju år när UPM, Metsäliitto och Stora Enso köpte församlingarnas skog till sinsemellan överenskomna priser.

NÄRPESFÖRSAMLINGARNA är inga storhandlare i skog nationellt sett. Men med totalt cirka 1000 hektar skog i den gemensamma potten är samfälligheten en av de största lokala skogsägarna. Därför var samfällighetens grundliga utredning av förlusterna på grund av kartellen viktig. Ekonomisektionens ordförande Johan Pätt säger att det handlade om ett etiskt ansvar inför församlingarnas medlemmar och skattebetalare. Efter att ärendet gick ut i lokalpressen har han kontaktats också av bekymrade skogsägare på orten. Det var och är viktigt att församlingarna visar att de själva handlar etiskt och att de reagerar när andra inte gör det.

TYVÄRR blottar ärendet också en brist i både moralisk och sakkunnig uppbackning från centralhåll. Både kyrkoekonomen och den förtroendevalda ekonomisektionsordföranden vittnar besviket om att det inte fanns mycket att hämta på kyrkostyrelsen för Närpesförsamlingarna. De konstaterar att kommunerna har en annan möjlighet att driva intressefrågor gemensamt, medan enskilda församlingar står ensamma. Den som skyndade till Närpesbornas undsättning den här gången var den lokala skogsvårdsföreningens tjänsteman.

Det konkreta fallet väcker frågan om vem som bevakar församlingarnas rättigheter i förhållande till en yttre part. Den naturliga adressen är just kyrkostyrelsen, och visst görs det många och viktiga insatser där, dagligen. Men kyrkan genomgår just nu stora interna omstruktureringar när det gäller förvaltning och ekonomi. Det finns en dragkamp mellan periferi och centrum i den processen och risken är att bevakningen utåt faller mellan maskorna. Vem försvarar församlingarnas gemensamma intressen i konkreta frågor av ekonomisk natur? Hur länge ska kyrkan bära begravningsväsendet när antalet icke-medlemmar ökar? Den frågan hör till samma kategori och ställer medlemmarna inför en orättvisa, vilket lyftes fram av Ingåherden Torsten Sandell i förra veckans KP. Det faktum att församlingarna inte har samma rätt att avdra mervärdesskatt som kommuner och företag är ännu en intressefråga som kom bort.

DET FINNS PLATS för en intensivare gemensam, stark och koncentrerad intressebevakning från kyrkans sida, och uttalat ur församlingarnas synvinkel med inriktning på konkreta frågeställningar.

”Det var och är viktigt att församlingarna visar att de själva handlar etiskt och att de reagerar när andra inte gör det.”

PROFILEN: IRIS SJÖBERG

”Man kan nog se det som en Guds ledning att jag fått jobba med olika saker.”

Hon litar på att det fixar sig

Hon har jobbat, vikarierat och hoppat in för det mesta. Trots osäker jobbsituation vågar Iris Sjöberg hålla motet uppe. Hon litar på att Gud leder henne rätt.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

– Jag brinner verkligen för att folk ska få upp ögonen för församlingen. Flera borde komma och se vad församlingen gör, verksamheten är bra på många områden.

Iris Sjöberg vet vad hon talar om. Hon har själv sett församlingen ur många perspektiv. Det är väl bara präst och kantor som hon inte har varit.

– Jag har inte grävt några gravar heller, säger hon.

Hon började som kanslist i Vasa svenska församling 1973 och sedan dess har hon haft nästan alla tänkbara jobb inom kyrkan. Kyrkoekonom, barnledare, ungdomsledare, församlingssekreterare, kyrkvaktmästare, diakon.

– Jag har aldrig varit rädd för att lära mig nya saker.

Men även om hon alltid brunnit för församlingen så höll hon på att gå i väggen för tio år sedan.

– Jag jobbade som kyrkvaktmästare och hade tagit många extra arbetsuppgifter på mig. Jag kände mig utnyttjad och överkörd. Jag blev negativ och upplevde att församlingen varken var bra för mig eller jag för församlingen.

Hon försökte ta en paus i form av alterneringsledighet. Det gick inte eftersom hon jobbade deltid.

– Då återstod bara att säga upp sig. Det gjorde jag i februari 2001. Sedan stämpelade jag, snuttjobbade och frilansade för tidningen Kustnytt. I tre år jobbade som

skolgångsbiträde på skolan i Bergö och gick samtidigt en kurs för skolgångsbiträden. Sedan sparade kommunen och jag blev utan jobb igen 2006.

Tillbaka trots allt

Nyanställning kom från oväntat håll. När hon hämtade ett intyg från ekonomikontoret frågade ekonomen om hon tänkt söka diakonitjänsten i församlingen. Vad är det för tjänst, undrade hon och fick bråttom att söka fram annonsen och lämna in sin ansökan.

– Nu kan man tro att jag fick tjänsten men det fick jag inte, säger Iris Sjöberg och skrattar. Jag bara konstaterade att det inte var meningen att jag skulle få jobbet.

Men då den nya diakonen blev mamaledig erbjöds hon vikariatet 2007.

– Jag var inställd på att bli utan arbete igen, men mitt vikariat blev förlängt flera gånger. På den vägen är det.

Vad som gjorde att hon valde att komma tillbaka till församlingen vet hon inte.

– Kanske kom jag eftersom jag alltid tyckt att det finns rum för alla i församlingen. Det var nog Guds ledning.

När vi kommer in på trosfrågor stannar Iris Sjöberg upp. Hon är ingen vän av stora ord när det gäller sig själv.

– Jag talar inte så mycket om Guds ledning i mitt liv. Någon annan skulle kalla det slumpen.

Men sedan lossnar det. Hon börjar

med att beskriva sig som en vanlig människa i församlingen som jobbat med olika saker inom den.

– Jag har ingen speciell dag, inget årtal eller klockslag när jag kom till tro. Tron bara finns där. Jag har gått i söndagskola, junior, skriftskolan, blivit konfirmerad och gift mig i kyrkan. Precis som många andra.

– Man kan nog se det som en Guds ledning att jag fått jobba med olika saker. Jag vill inte påstå att jag alltid haft det lätt, långt ifrån. Men jag har fått lära mig mycket, till exempel att jag ska stå för det jag sagt. Då har jag fått kraft ovanifrån att be om förlåtelse av dem som jag sårat. Och det är ju inte lätt.

Iris Sjöberg verkar ha en djup förtröstan på Guds omsorg.

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Chefredaktör och ansvarig utgivare
May Wikström
tfn (09) 612 615 33/
040 153 0313
chefred@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Mannerheimvägen 16 A 9
00100 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49
Fax (09) 278 4138

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Redaktörer:
e-post: namn@kyrkpressen.fi

Rolf af Hällström
tfn (09) 612 615 53

Christa Mickelsson
tfn (09) 612 615 57

Johan Sandberg
(Österbotten)
gsm 050 585 6460

Sofia Torvalds,
tfn (09) 612 615 54

Marina Wiik
tfn (09) 612 615 52

Nina Österholm
tfn (09) 612 615 51

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Layout:
Malin Aho

Utges av:
Fontana Media Ab

Bank:
Sampo
800012-00105840

Paradbild:
Johan Sandberg

Tryck:
KSF Media Ab, Vanda

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Marianne Tanttinen,
tfn (09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 23% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.

För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Tom Kytöpuuro,
gsm 041 447 5725

Björn Sten,
gsm 0400 012 390

Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar tfn (09) 612 615 50, prenumeration@kyrkpressen.fi.

Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 58,50 €
Utlandet 71,50 €

– Jag sitter ju ganska löst i mitt jobb. Tjänsten ska lediganslås på nytt i vår. Senast var vi fem obehöriga som sökte. Nu har en av oss gjort sig behörig. Men blir jag utan jobb räknar jag med att det finns en annan uppgift för mig. Jag går inte och hänger läpp. Jag litar på att Gud tar hand om mig. Detsamma gäller min pension. Jag har jobbat deltid i stort sett hela livet och pensionen kommer att bli väldigt liten. Men jag tror att jag klarar mig ändå.

Ekonom och klockringare

Trots omväxlande jobb har hon ändå stannat på samma ort. Sedan 1978 har Sjöberg för det mesta jobbat på Bergö där hon också är född och uppvuxen.

IRIS SJÖBERG på Bergö har har svårt att förstå allt negativt som sägs om församlingarna. Man ska inte haka upp sig på det som är dåligt. utan hitta det som förenar människor, anser hon.

– I tiderna fick jag jobb som kyrkoekonom här på Bergö. Egentligen bokförde jag.

Sina första sammanträden minns hon tydligt.

– Jag var otroligt rädd då jag skulle redogöra för mitt första bokslut. Jag var rädd att inte ha svar på frågorna, jag trodde jag måste veta allt. Det är först senare som jag lärt mig att jag kan ta reda på det som jag inte vet. Det är ju roligt att ta reda på.

I början på 80-talet blev Bergö en del av Malax kyrkliga samfällighet och bokföringen flyttade dit. Då ändrades titeln till ekonomisekreterare. När kyrkvaktmästaren i Bergö slutade tog Sjöberg sig an arbetet 1996.

– Jag tvekade lite eftersom jag upp-

levde att jag inte var värdig att träda in i en tjänst i ett kyrkorum.

På den tiden ringde man manuellt i klockorna.

– Att ringa i kyrkklockorna är nog bland det finaste jag gjort. Man känner att man fortsätter på led ur det förgångna.

I dag kan hon inte säga vilket arbete som varit roligast.

– Det finns något roligt i allting. Jag tycker det är jätteroligt att jobba med barn. Men det är också roligt att vara tillsammans med äldre människor, de har så mycket att ge. Det var också roligt när någon noterat blommorna jag satt på altaret genom att berömma dem. Jag har försökt göra mitt bästa i alla uppgifter jag haft.

IRIS SJÖBERG

DIAKONI- OCH BARNARBETARE I PETALAX OCH BERGÖ FÖRSAMLINGAR.

UTBILDAD REKLAMMERKONOM FRÅN KÖPMANNALÄROVERKET I HELSINGFORS.

GIFT MED CLAS, HAR TVÅ ADOPTERADE BARN FRÅN BANGLADESH OCH INDIEN SAMT TVÅ BARNBARN.

Julmarknad i Borgå!
Kom och fynda böcker och skivor.

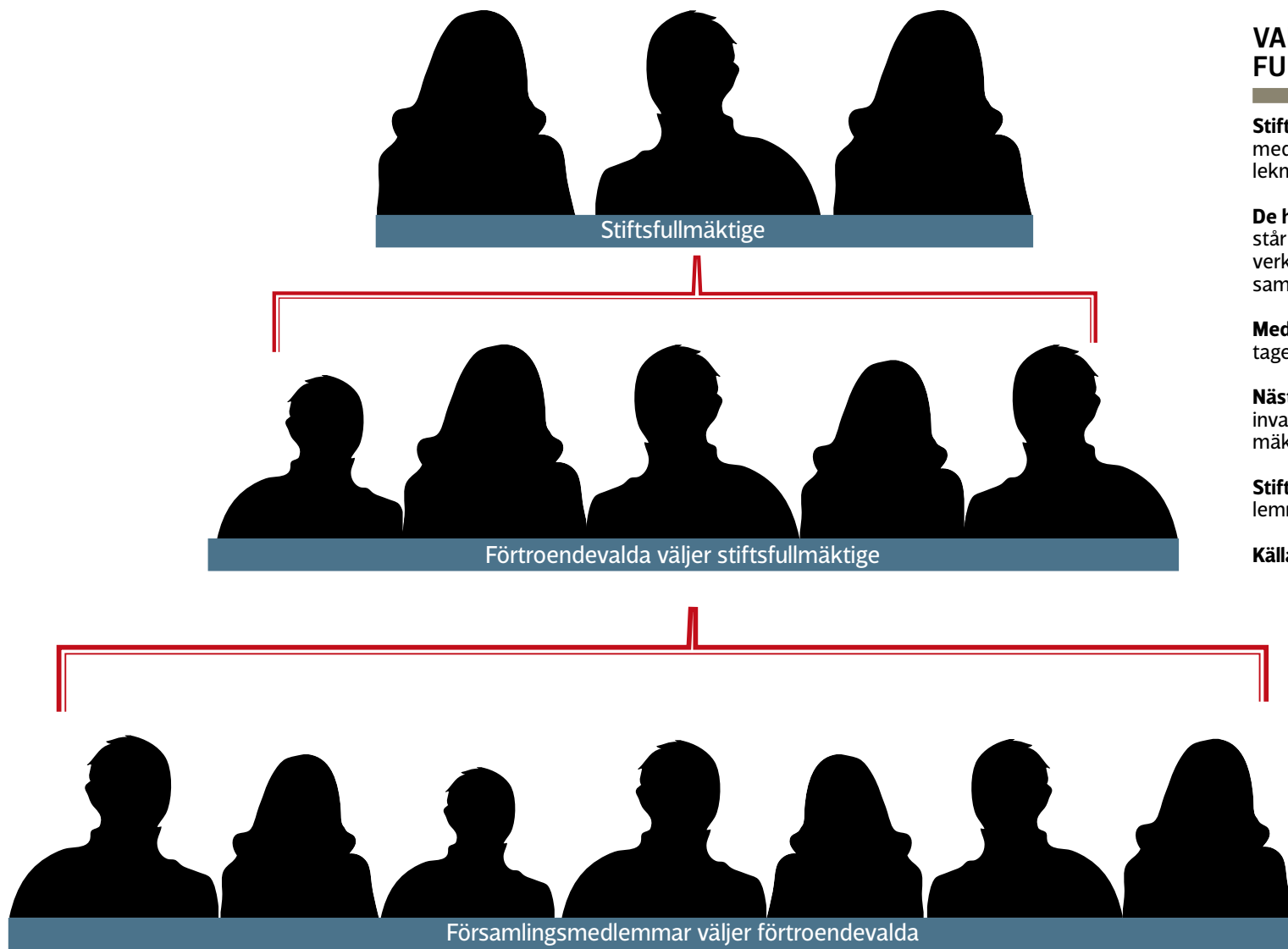
Var? På Kulturhuset Grand, Biskopsgatan 8

När? To 8.12 och Fre 9.12 Kl. 10-20

**Barnböcker, fakta, andligt och hobby...
BÖCKER PÅ REA!**

fontana
M·E·D·I·A

**info@fontanamedia.fi
(09) 612 615 30**

VAD DÅ STIFTS- FULLMÄKTIGE?

Stiftsfullmäktige består av 21 medlemmar – 7 präster och 14 lekmän.

De huvudsakliga uppgifterna består av att godkänna stiftets verksamhets- och ekonomiplan samt stiftets budget.

Medlemmarna väljs för fyra år i taget.

Nästa val sker 13 februari, och de invalda börjar sitt arbete i fullmäktige 1 maj.

Stiftets präster väljer prästmedlemmarna.

Källa: <http://www.borgastift.fi/>

LEKMANNAMEDLEMMARNA I stiftsfullmäktige väljs av församlingarnas förtroendevalda, det vill säga församlingråd och kyrkofullmäktige.

Kandidatjakten i full gång

STIFTSFULLMÄKTIGE. Stiftet går mot fullmäktigeval. I södra Finland märks ett första steg från regionala listor till linjeval.

TEXT: ERIKA RÖNNGÅRD GRAFIK: MALIN AHO

Med två veckor kvar tills kandidatlistorna ska vara inlämnade är jakten på kandidater i full gång.

Lars-Runar Knuts, stiftsfullmäktiges nuvarande ordförande, säger att de regionala listorna bibehålls.

I södra Finland finns ett intresse för linjeval men i Österbotten tycks man gå in för en regional lista. Det blir haltande om en del av stiftet väljer kandidater baserat på bostadsort medan andra går efter åsikt. Linjeval medför att samma listas kandidater kan komma från olika regioner.

Lars-Runar Knuts tycker att intresset för nominering till stiftsfullmäk-

Det blir haltande om en del av stiftet väljer kandidater baserat på bostadsort medan andra går efter åsikt.

Lars-Runar Knuts

tigevalet hittills varit glädjande stort.

– Stiftsfullmäktige uppfattas som mycket mera nära än kyrkomötet.

Själv ställer han inte upp för omval utan stiger åt sidan till förmån för nya krafter.

– Jag väljer att sluta innan folk börjar undra varför jag inte förstår att sluta. Det behövs kontinuerlig förnyelse och vi behöver få in nya entusiastiska krafter. Jag är övertygad om att det finns fullgoda ersättare.

Oron spiller över

Vid sidan av lekmannalistorna väljer prästerna sina egna representanter i stiftsfullmäktige. **Stina Lindgård** är kontaktperson för prästlistan och tycker att jakten på kandidater har sett ut som vanligt.

– Vårt mål är egentligen att komma upp till maxantalet 21 namn, vilket är ganska svårt. Men grundtruppen på 15 namn har det inte varit några problem att hitta.

Vilka är utmaningarna för de kandida-

ter som tar sig ända till stiftsfullmäktige?

– Jag räknar med att stiftsfullmäktige får en hel del att fundera på när det gäller församlingsstrukturen och de kommande kommunsammanslagningarna. Egentligen är det en fråga som kommer att sysselsätta det kommande kyrkomötet men jag tror att den kommer att spilla över till stiftsfullmäktige också – åtminstone oron för hur det kommer att gå, säger Knuts.

Stina Lindgård är delvis inne på samma linje när det gäller utmaningarna.

– Kommande stiftsfullmäktige behöver fundera på kyrkans struktur, men också på de ekonomiska realiteterna. Hur ska stiftet få tillräckliga resurser för att upprätthålla verksamheten och hur ska det svenska språket tryggas?

Också Lindgård är medveten om att det är i kyrkomötet som de stora frågorna avgörs. Hon påminner ändå om att stiftsfullmäktige har möjlighet att påverka kyrkomötet, till exempel genom att göra initiativ till kyrkomö-

ter eller kontakta sina representanter.

– Att föra vidare det som man upplever som viktigt för stiftets skull kan också vara en del av det här uppdraget.

Glidning mot åsiktslistor

Anhild Träskman är kontaktperson för listan "För folkkyrkan" med kandidater från Helsingfors prosteri. I praktiken är listan trots sin regionala prägel ändå på glid mot åsiktslistorna.

– Det finns intresserade som vill vara med på listan eftersom de vill se fler liberala personer på listan. De vill att representationen bland beslutsfattarna ska stämma bättre överens med samhällets överlag, något som också stöds av kyrkomötets linje.

Vart ska de ta vägen som inte passar in på listan?

– Man kunde naturligtvis tänka sig två listor i södra Finland men då skulle rösterna möjligen dela på sig så att de flesta representanterna skulle vara från Österbotten.

PROTEST PELLINGE

Ungdomarna kämpar för lägergård

Planerna på att sälja Pellinge lägergård möter motstånd bland unga i Borgå. Ungdomarna har bland annat startat en namnsamling på nätet som när KP gick i tryck i måndags hade samlat 622 undertecknare.

Förra veckan röstade gemensamma kyrkorådet med knapp majoritet för en försäljning. Det slutgiltiga beslutet fattas av gemensamma kyrkofullmäktige i början av år 2012.

TIDNINGAR FÖRVALTNING

Biskopen på tidningsturné

Biskop **Björn Vikström** har gjort en turné till de finlandssvenska tidningshusen. I slutet av veckan stod de åländska tidningarna i turen. Vikström har tidigare besökt Borgåbladet, Hufvudstadsbladet, Västra Nyland, Åbo Underrättelser, Vasabladet och Österbottens tidning.

Syftet med tidningsrundan har varit att diskutera aktuella kyrkliga frågor. Vikström har bland annat poängterat att kommunstrukturreformen får direkta följder för församlingarna.

KYRKOSÅNG STORKÖR

Gospelhelg samlade Åbosångare

Åbolands svenska kyrkosångskrets fick ihop en riktig storkör på ett hundratal personer i alla åldrarna under sin första gospelhelg i Åbo i slutet av november. Avslutningskonserten samlade 300 personer i Henrikskyrkan i Åbo.

LIISA MENDELIN

Fontana Media får ny adress

VI FLYTTAR. I mellandagarna går flyttlasset till nya och mera ändamålsenliga utrymmen.

TEXT: ERIKA RÖNNGÅRD
GRAFIK: MALIN AHO

Fontana Media flyttar till Sandvikskajen 13, några kvarter ifrån den nuvarande adressen.

Orsaken till flytten från Mannerheimvägen 16 är enligt Fontana Medias VD **Marcus Henricson** i första hand ekonomisk.

– Här i centralaste Helsingfors hör hyrorna till Finlands högsta. Speciellt nu när vi inte längre har en bokhandel med eget försäljningsutrymme finns det inte behov av att vara så här centralt. Vår ägare Församlingsförbundet vill att vi ska vara kvar i Helsingfors centrum, men inte just här.

De nya utrymmena på Sandvikskajen kan också erbjuda andra fördelar. Enligt Henricson blir de mera ändamålsenliga för verksamheten. I huset verkar också bland andra Ansvarsveckan och Kotimaa-bolagen som enligt Henricson har sam-

FONTANA MEDIA, Församlingsförbundet och Kyrkpressens redaktion flyttar till Sandvikskajen vid årsskiftet.

ma typ av verksamhet som Fontana Media, fast på finska. Det här öppnar möjligheten för nytt samarbete.

– En konkret sak som kommer att märkas från början är att böckerna i vår näthandel också kommer att

säljas i deras bokhandel Sacrum. Med andra ord innebär det en återgång till det att våra böcker finns till salu i en fysisk bokhandel.

Mer samarbete väntas

Henricson väntar sig också att nya samarbetsmöjligheter kommer att visa sig när man väl lär känna huset och dess invånare.

Kyrkpressen, Församlingsförbundet och Fontana Media kommer att ha en halv våning i huset för sig själva och dela funktioner som konferensrum, lunchservering och reception med husets övriga hyresgäster.

Den 27 och 28 december går flyttlasset och mening- en är att medarbetarna ska kunna inleda arbetsdagen mer eller mindre som vanligt i de nya utrymmena 29.12.

Ur kundernas och läsarnas synvinkel är det inte meningen att flytten ska märkas – åtminstone inte konkret.

– Fast meningen är att de ändamålsenliga utrymmena ska leda till att vi kommer att göra ett bättre jobb och en bättre tidning, säger Henricson.

Radioandakten kristen tillsvidare

RADIOANDAKT. Ilkka Kantola vill öppna radioandakterna också för andra än kristna. En webbadress för den traditionella andakten samlade tusentals underskrifter.

TEXT: SOFIA TORVALDS

När riksdagsmannen, tidigare biskopen **Ilkka Kantola** tidigare i höst blev ordförande för Yles förvaltningsråd sa han i en radiointervju att han tycker det är dags att öppna radioandakterna också för andra livsåskådningar.

Det håller han fortfarande fast vid, trots att uttalandet lett till oro i de kristna leden.

– Om något religiöst sam-

fund kontakter Yle och ber om egna andakter tycker jag att det är möjligt att öppna andakterna för andra än kristna. Yle måste ta alla religioner i beaktande på samma sätt som vi beaktar språkliga minoriteter, säger Kantola till Kyrkpressen.

Kantola tror dessutom att det kunde främja förståelsen mellan olika religioner att låta också andra samfund höras i etern.

Men Kantolas åsikter har också väckt motreaktioner. Emeritus-kyrkoherden **Hannu Syrjälähti** startade tidigare i höst en webbadress för att bevara den traditionella kristna morgonandakten. Förra veckan överlämnades adressen med sina 1 199 underskrifter till Yles

övervakningsorgan för andaktsprogrammen.

– Det finns inget konkret hot mot de traditionella andakterna, säger **Lucas Snellman** vid Kyrkans central för det svenska arbetet.

Snellman satt med på övervakningsorganets möte förra veckan. Han poängterar att även om det fanns konkreta planer på att öppna radioandakterna för an-

dra religioner skulle sådana beslut inte ligga på övervakningsorganets utan troligen på förvaltningsrådets bord.

– Självt tror jag att frågan skulle bli aktuell om representanter för någon religion faktiskt närmade sig Yle och bad om att få sändningstid för egna andaktsprogram. Men det har inte hänt, säger Snellman.

Bergvärme?

Fråga oss om pris på borrning av energihål och vattenbrunnar ... då vet du att du gjort en bra affär.

DRILLTEC

044-525 9143 info@drilltec.fi www.drilltec.fi

Kyrkorådet avstår från åtal

KARTELL. Gemensamma kyrkorådet för Närpes kyrkliga samfällighet beslöt att inte gå till rätten med de tre skogsbolag som idkat kartellhandel med virke.

TEXT: MAY WIKSTRÖM

UPM, Stora Enso och Metsäliitto drev en virkeskartell i sju år. Närpesförsamlingarna hör till dem som sålt skog till bolagen.

Samfällighetens ekonomichef **Kjell Storgeust** säger att det är omöjligt att bedöma hur mycket församling-

arna eventuellt har förlorat i rena pengar på affären.

– I och med att kartellen existerade kan ingen säga vad som egentligen skulle ha varit rätt pris.

Orsaken till att kyrkorådet trots allt avstod från åtal var risken för dyra rättegångssättningar ifall man förlorar.

– Visst var kyrkorådet besvikna över att vi hade förlorat på affärerna. Men redan det att vi har diskuterat och utrett saken var en viktig signal till våra skattebetalare att vi inte bara accepterat saken utan att reagera, säger **Johan Pätt** som är ordförande i samfällighetens ekonomisektion.

Guldkant på vardagen

BLOGGPRIS. Malena Björndahl från Karleby vill förgylla människors vardag. Hennes blogg Malenami är nominerad till Bloggpriset 2011.

TEXT: FELIX WESTERÉN/
PRAO PÅ KYRKPRESSEN

Malena Björndahl, 29, började blogga för tre år sedan på uppmuntran av sin mamma.

– Jag vill göra läsarna glada och dela med mig av det som gör livet härligt att leva.

Malena Björndahl har studerat teologi vid Åbo Akademi men jobbar som fastighetsförmedlare.

– Jag behöver kontraster i

livet för att bli stimulerad. Jag har en grund i min tro och den rubbas inte av att jag älskar mode, vackra saker och fina miljöer.

Malenami har cirka 10 000 besökare varje dag. Hon tror att populariteten beror på bloggans positiva ton.

– Jag jävlas eller provocerar inte. Om man ger gott får man det nog tillbaka förr eller senare, tror hon.

Ifjol valdes Malenami till årets snyggaste blogg på den finlandssvenska Bloggprisgalan. Årets gala ordnas 5.12 på Korjaamo i Helsingfors och Björndahl är åter nominerad.

Malenas Björndahls blogg finns på malenami.indiedays.com

PAPPER FJÄRILSMÄRKT

Kyrkpressen trycks i Österbotten

Från och med nu trycks Kyrkpressen på ny ort och nytt papper. Botnia Print i Karleby kommer att trycka Kyrkpressen på ett finländskt miljömärkt papper som till största delen består av returpapper. Botnia Print trycker bland annat Vasabladet.

JOHAN SANDBERG

**PORAUSÄSSÄT
BORRESSET**

BERGSVÄRME- BORRNINGAR

- Välkommen och besök vår nya hemsida!
- Miljövänlig, enkel och bekymmersfri uppvärmning av ditt hus ännu denna vinter

Tfn 050 300 9685
info@porausassat.fi

En beställning av oss är ett Ess i ärmen!

Skytte, Gud och Svensk- finland

DET ÄR FULLKOMLIGT rationellt för mig att tro, säger Göran Skytte. Han har precis avslutat en miniturné i Svenskfinland och åker snart vidare till Afrika.

TEXT: MARINA WIIK FOTO: JOHAN SANDBERG

Göran Skytte kunde ha blivit präst. I stället blev han kommunist – och senare journalist.

– Jag var en rätt kyrkvän gosse ända upp i tonåren. Jag gick till och med till kyrkoherden och frågade hur man blir präst. Visserligen var jag kär i hans dotter ...

I över 20 år var Göran Skytte en av Sveriges mest lyskraftiga mediepersoner. I dag är han fortfarande i blickpunkten, men rör sig i mindre sammanhang. För ett par veckor sedan hade han ett framträdande på kulturhuset Grand i Borgå.

– Sedan 2006 har jag talat på 317 kristna möten. Sammanlagt har 106 000 kommit för att lyssna, det är mer än antalet medlemmar i Sveriges socialdemokratiska parti.

Åskådarna fnissar. Skytte vet hur en slipsten ska dras: han är rolig, kvick, välformulerad. Lite som när hela svenska folket tittade på honom i tv-programmet *Skytte* på 90-talet, kan tyckas.

Enligt Skytte själv är skillnaden ändå enorm.

– Tidigare hade jag en räds-la för livet och var beroende av andra människors åsikter. Tyckte de om mig eller bara om det jag presterade?

Åker vidare till Afrika

Sedan 20 år tillbaka är Göran Skytte bekännande kristen. Det har skakat honom i grunden.

– Jag ser helt nya saker i tillvaron. Tidigare fanns till exempel inte tacksamhet i mitt liv. I dag är jag förundrad över hur blind jag var för saker som jag i dag uppfattar som alldeles underbara.

Samtidigt är han snabb att påpeka att livet som kristen inte handlar om att "åka räkmacka till pärleporten".

– Det är en inbjudan till en ständig strid. Jag blev medveten om kampen mellan ont och gott på ett helt annat sätt efter att jag blev

troende, säger Skytte.

I början var han rädd för att kalla sig kristen. Rädd för vad kompisar som **Jan Guillou** och **Mikael Wiehe** skulle säga och rädd för om han var värdig beteckningen.

– Jag trodde att jag måste vara felfri som kristen. Men det kristna livet går ju ut på motsatsen, att Jesus älskar även oss syndare. Och det är på riktigt.

Det tog också ett tag innan Skytte blev bekväm med att kallas evangelist.

– Sverige behöver inte fler teologer. Däremot finns det ett stort behov av personliga vittnesbörd.

Att tala om sitt liv med Jesus är för Skytte ett sätt att föra gudstjänst.

– Före ett framträdande kan jag känna mig trött eller omotiverad. Men när jag väl börjar tala händer det något med mig, jag blir väldigt glad och tacksam.

Efter sitt två timmar långa framträdande i Borgå verkar han däremot ganska slutkörd. Han föredrar en kort intervju och är ivrig att komma iväg.

– Jag känner mig utsliten. Nu vill jag dra streck och ägna mig åt mina projekt i Afrika.

Rationell övernaturlighet

Under de senaste åren har Skytte gjort en del dokumentärfilmer i Sydafrika och Tanzania. För närvarande är han engagerad i ett skolprojekt i nordöstra Tanzania.

– På ruinerna av en gammal förfallen skola på ett berg mitt i regnskogen har det byggts ett kristet universitet. Vid invigningen för tre år sedan var antalet studenter 130, i dag är de 1 300.

Skytte drömmer om att flytta till Afrika åtminstone för en del av året.

– Det skulle vara utmärkt att bo i Tanzania en månad i kvartalet. Jag har blivit alldeles förälskad i kontinenten – där finns den värsta ondskan och den största

GÖRAN SKYTTE har precis kommit ut ur en mörk och tung andlig period. – Jag har en ny bok på gång. I den berättar jag kanske mer om vad som hänt, säger han.

”I och med sekulariseringen bryter vi med den gamla kyrkan och det tycker jag är utmärkt.”

Göran Skytte

godheten.

Enligt Skytte har nordbor en hel del att lära sig av afrikaner.

– I Tanzania finns en förlitan på Gud, människorna lägger allt i hans händer och ser sig själva som verktyg. Det betyder ändå inte att man skulle mumla och huka och inte se sitt eget värde, säger Skytte.

Själv ser han inget problem

i att vara rationell och samtidigt tro på en övernaturlig gudomlig kraft.

– Jag har konkret fått uppleva att tron står över vår nuvarande kunskaps lagar. För mig är det naturligare med den heliga Andens ingripande än snicksnack om tur och slumpen.

Han berättar ett exempel om hur han slutade röka efter att ha bolmat i 45 år.

– Genast när jag vaknat brukade jag sträcka mig efter en cigarett. En morgon gick jag ner på knä i stället och bad Gud befria mig från slaveriet under cigaretterna, amen.

Sedan dess har han inte känt den minsta lust att röka. Varje gång han ser en rökare tackar han Gud för att

han låtit honom slippa cigaretterna.

– Det leder till att jag tackar och lovsäger Gud hundratals gånger om dagen. Jag är nära Jesus på ett rationellt sätt.

Kunde du inte ta steget vidare och be att de som du möter också ska sluta röka? undrar någon i publiken.

Göran Skytte väljer att inte kommentera.

Gud är på väg tillbaka

Undersina föreläsningari Ekenäs, Borgå och Jakobstad drog Skytte fullt hus. Ändå påstås det ibland att de kristna håller på att försvinna.

– Det är inte sant. Det har aldrig funnits så många kristnasom nu. Visst är Jesus under attack, det har han alltid varit. Men han har alltid segrat!

Skytte ser sekulariseringen som naturlig och på sätt och vis också önskvärd.

– Tidigare var kyrkan en maktöverhet som tvingade folk att vara kristna. Det var ett talibansamhälle, inte konstigt att människor reagerade. I och med sekulariseringen bryter vi med den gamla kyrkan och det tycker jag är utmärkt.

Han förutspår att Gud är på väg tillbaka in i människors liv – med besked.

– På 1900-talet skedde en förgudning av politikerna, det var de som skulle ge oss trygghet, välbästand och tröst. Nu krackelerar den bilden i och med den svåra ekonomiska krisen. Man vände Gud ryggen, men vänder åter. Så tror jag det blir.

Juldelikatesser från hela Norden

JULINGREDIENSER.

När Bengt Björkskog i Larsmo dukar upp julbordet tar han intryck från Sverige och Norge där hans döttrar gift sig.

TEXT & FOTO:
JOHAN SANDBERG

– Jag har haft en dotter i Nordnorgesedan 1994. Där är revbensspjället och lammköttet jätteviktiga till julen. De har också ärtpure på julbordet.

Men Björkskogs intresse för mat dateras ändå längre tillbaka i tiden.

– Det kommer nog från morsan och tiden när jag växte upp, säger han.

I Larsmo är jullaken ett begrepp. Den har **Bengt Björkskog** också vuxit upp med.

– Under min uppväxt i Bosund var julskinkan nåt okänt. Vi åt jullake med potatis på julaftons eftermiddag. Men den var aldrig min favorit.

Kär vid julbordet

När han började sällskap med sin blivande hustru **Kajsa** öppnades en ny kulinarisk värld för honom.

– Det var första gången jag åt en riktig julmiddag med skinka, morots- och kålrotslåda. Det var i Evijärvi julen 1965.

I efterrätt serverades risgrynsgröt med olika bär.

– Jag vet inte hur mycket min förälskelse till Kajsa spelade in men jag blev förtjust i den maten den gången.

Senare blev maten också hans yrke. Åren 1985 till 1996 förestod han mataffären Delikatesshallen i Jakobstad.

– På Delikatesshallen hade jag en anställd som kokade rullsylta. Vi köpte in hela svin som blev till skinka och rullsylta. Det var gott.

Receptet på revbensspjället har utvecklats själv

LAMMSTEK ÄR en rätt på Bengt Björkskogs julbord. Den är vanlig i Nordnorge.

från en svensk förebild.

Menyförslag till läsarna

För Kyrkpressen har han gjort ett menyförslag med grönsaksbricka som förrätt. Till den serveras gravad lax, två sillsorter, köttbullar, leverpastej och pepparrotsgräddor.

– Jag har gått in i den riks-svenska modellen med köttbullar på julbordet. Barnbarnen tycker om prinskorv så det har jag ibland. Någon Janssons frestelse har jag däremot inte.

Som huvudrätt föreslår Björkskog honungsglaserade revbensspjäll, kokt rullsylta, festsskinka, morots- och

kålsrotslåda, kokta morots-slantar, potatis, ärter, plommon, svartvinbärs-gelé, lingonsylt och rödbetssallad.

Efterrätten består av risgrynsgröt med bär. Senare på kvällen föreslår han en fruktbricka med färsk frukt och chokladkonfekt.

– Man får inte skynda igenom en julmiddag, säger Björkskog. Den ska få ta sin tid.

Hos Björkskogs samlas vanligtvis mellan 20 och 30 personer till julmiddag.

– Alla barnen firar inte jul med oss i Bosund. Skulle alla komma skulle vi bli närmare 50 personer.

HONUNGSGLASERADE REVBENSPIJÄLL

Revben av gris 250 g/person. Hela krydd- och svartpepparkorn. Salt. Gul lök.

Glaze

Honung, lite olja, lite sojasås, pepparblandning (färdig, fem peppar), salt, 1 tesked senap, 2 msk äppelvinäger eller annan vinäger.

Koka revbenspijällen med salt, peppar och lök i ca 45 minuter. Pensla spjällen och stek i ugn på 150 grader tills spjällen blir gyllenbruna.

VÅGA FRÅGA

Får mormor uppfostra barnen på sitt vis?

■ JAN-ERIK "NAN-NE" NYBERG är familjerådgivare och svarar på läsarfrågor om familj och relationer.

Hur ska man tackla situationer (särskilt ifall umgänget är nästan dagligt) om svärföräldrar och svärbarn, t.ex. en svärdotter och hennes svärmor, har väldigt olika åsikter om barnuppfostran?

Det är en resurs i vardagen att ha tillgång till den äldre generationen och fantastiskt om barnen får växa upp i relation till flera generationer, syskon, föräldrar och far- eller morföräldrar. Samtidigt uppstår det situationer där olika synsätt bryts mot varandra och där gränserna mellan generationerna och hemmen måste göras tydliga.

När det gäller att tydliggöra gränserna till vårt hem är det klokaste kanske att vardera maken (eller maken) tar dessa gränser till tals med sina egna föräldrar. Det förutsätter förstås att maken faktiskt har "flyttat hemifrån", att han upplever att han har ett eget hem och att hans föräldrar har sitt hem. Eftersom vi är vana med att våra egna föräldrar "blandar sig i" vårt eget liv kanske vi inte förstärker att vår partner kan känna det som ett främmande intrång när hans eller hennes svärföräldrar går över gränsen till vårt hem.

I den här situationen som du ger som exempel är det bästa kanske att "svärdottern" diskuterar problemet med sin man så att de har en gemensam uppfattning om frågan (barnuppfostran) och sedan tillsammans funderar på hur det påverkar familjen att "svärföräldrarna" har andra värderingar än barnens föräldrar. Det är kanske inte så farligt att barnen får märka att reglerna är annorlunda hos farmor och farfar än hemma? Men om det är så att de blandar sig i och ifrågasätter det som sker i barnens eget hem, då undergräver de indirekt föräldrarnas auktoritet inför barnen.

Just den här gränsdragningen, gränsen mellan vårt hem och ert hem, kan vara ett bra samtalsämne med svärföräldrarna. Det är mer neutralt och något som vi alla åtminstone på det medvetna planet accepterar och respekterar. Men lika lite som svärföräldrarna har rätt att avgöra vilka regler vi ska ha för våra barn kan vi bestämma över hurdana regler de ska ha när barnen är hos dem.

Om det här inte leder någonstans kan man gripa till en paradoxal metod. Det paradoxala är att man begär det man vill få slut på. I stället för att försvara de egna värderingarna kan svärdottern börja fråga svärmor om allt och be henne ta viktiga beslut som gäller problem i barnens uppfostran. Jag tror inte att det går många dagar förrän svärmor ger tillbaka tömmarna till barnens föräldrar. Det är obekvämt att "köra bil från baksätet". Det här är en ganska burdus metod. Före det behöver man ha tömt ut resurserna i de andra alternativen ...

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Mannerheimvägen 16 A 9, 00100 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN JOHAN SANDBERG

Barnarbetare

I det här numret av Kyrkpressen har jag intervjuat en barnarbetare. Det bär mig emot

att använda den benämningen, men det är så det heter. För en tid sedan laddade en av mina

vänner på Facebook upp ett foto han tagit på en ledig platsannons i Kyrkpressen. I annonsen sökte en församling en barnarbetsledare.

Min vän som inte är kyrkligt aktiv häpnade över att man behöver barnarbetsledare i församlingarna.

Jag som är van med den

kyrkliga vokabulären och visste vad en barnarbetsledare gör förstod först inte vad han menade. Sannolikt är jag inte ensam om det. Men sen förstod jag.

Ska församlingarna ha barnarbetsledare förutsätter det att församlingarna också har barnarbetare

som arbetsledaren ska vara chef för. Vilket församlingarna bevisligen också har.

Enligt resonemanget som min vän på Facebook förborde ju kyrkan slå vakt om de svaga och inte ha barnarbetare.

För barnarbete är ju förbjudet i lag. Också i de län-

der där barn tvingas arbeta är det förbjudet.

Något av det värsta PR-nederlag ett företag kan tänkas hamna ut för är att bli misstänkta för att sälja produkter som barn tillverkat.

Med tanke på det så vore det inte helt fel att kall-

la kyrkans barnarbetare för något annat. Kan man inte kalla dem alla barnledare i stället? Finns det en statusskillnad mellan barnarbetare och barnledare inom kyrkan som jag inte vet om?

Eller kanske församlingarna är nöjda med att ha barnarbetare?

ALASKA. Uno Cygnæus steg år 1840 i land i Alaska som den första protestantiska prästen någonsin. Han hade i uppdrag att grunda en luthersk församling. Den första kyrkan som byggdes är borta sedan länge, men på samma plats står i dag en ny luthersk kyrka. Och den altartavla som anlände med samma fartyg som Cygnæus finns kvar än i dag.

Sitka vårdar sitt finländska arv

TEXT OCH FOTO: ANDERS FORSMAN

I maj 1840 ankrade två fartyg utanför Nya Archangelsk, våra dagars Sitka, på Baranof-ön i Alaska. De hade varit till havs i sju månader. Resan hade startat från Kronstadt i Finska viken, fartygen hade rundat Kap Horn och sedan seglat upp längs hela Amerikas kust. Ombord fanns den nye guvernören för Rysk-amerikanska kompaniet, **Arvid Adolf Etholén**, hans hustru **Margaretha** och den unge pastorn **Uno Cygnæus**. Etholén hade utverkat ett tillstånd av tsar **Nikolai** att grunda en luthersk församling i Nya Archangelsk, och det var Cygnæus uppgift att verkställa planen. Uno Cygnæus, som senare skulle bli känd som Folkskolans Fader i Finland, var den första protestantiska prästen i Alaska.

En brokig församling

Ryssland hade etablerat Nya Archangelsk som huvudort i Alaska och centrum för pälshandeln femtio år tidigare, på en plats som kallades Shee At'iká av det lokala Tlingit-folket. Nya Archangelsk var nu den östligaste utposten i ett rike som sträckte sig ända från Eckerö i väster. Rysk-ortodoxa missionärer hade tidigt etablerat Alaska som missionsfält och sett till att få ensamrätt på missionerandet bland ursprungsfolken. De såg inte med blida ögon på konkurrens. Den lutherska kyrka som stod klar 1843 mitt i byn tilläts bara vara en anspråklös låg byggnad utan torn. Bredvid stod redan sedan några år den betydligt ståtligare rysk-ortodoxa S:t Mikaelskatedralen.

Den församling som Cygnæus ledde bestod av de hundratals lutherska finländare och balter som var anställda av Rysk-amerikanska kompaniet, med guvernörsparet Etholén i spetsen. För denna brokiga skara måste gudstjänster hållas åtminstone på svenska, finska och tyska.

Den lutherska församlingens första blomstringstid blev 27 år lång. År 1867 sålde Ryssland Alaska till USA. Lutherska konsistoriet i S:t Petersburg beslöt att inte längre sända präster till Sitka. De flesta finländarna reste hem. Kyrkobyggnaden förföll och revs 1888.

Tomt på gatorna

I dag är Sitka en idyllisk plats. Den lilla staden vaktas inåt land av snöklädda berg täckta av tempererad regnskog som utgörs av enorma Sitkagranar – det faller 2,2 meter regn och 80 centimeter snö i Sitka per år. Naturen är vild. Knölvalar, späckhuggare, sjölejon, sälar och tumlare ses från hamngatan, och björnar kan dyka upp var som helst. Lax leker i floderna, på gångavstånd från centrum. I dag livnar sig Sitka mestadels på fiske och turism.

De flesta som besöker staden anländer med kryssningsfartyg. Turisterna går iland för några timmar, under vilka staden svämmar över av folk. När de försvinner blir det tomt på gatorna och i souvenirbutikerna: Sitka har inte mer än niotusen invånare. Av dessa tillhör 2500 Tlingit-stammen, ett av de träsnidande indianfolken som är kända för sina totempålar. Fortfarande är den rysk-ortodoxa S:t Mikaelskatedralen Sitkas främsta sevärdhet och landmärke. Det ryska tävlar med Tlingit-kulturen om

turisternas pengar: matrjosjkadocka, ikon, snidad trämask eller valrossbete?

Liten men livskraftig

En luthersk kyrka står i dag åter på den ursprungliga platsen i centrum av Sitka, mitt emot S:t Mikaelskatedralen. I överlåtelseavtalet mellan Ryssland och USA 1867 gavs lutherska församlingen rätt till tomten "för all framtid". Den spillra av lutheraner som blev kvar efter 1867 växte småningom till sig och byggde en ny kyrka år 1942. Den nuvarande lutherska församlingen är inte stor, men livskraftig.

På amerikanskt vis är församlingsmedlemmarna aktiva. Församlingens kyrkoherde Sandra Rudd berättar att av församlingens drygt 200 medlemmar syns ungefär 70 i gudstjänsten varje söndag. Kyrkor i USA är ofta ekonomiskt beroende av sina medlemmars stöd, och för de församling medlemmar som tar ansvar för sin kyrka blir församlingen en central del av livet.

Det finns 26 (!) olika kyrkosamfund i Sitka. Synligast, fast liten, är förstas ortodoxa församlingen. De flesta av de ortodoxa är medlemmar av Tlingit-stammen, ättlingar till de indianer som omvändes av ryska missionärer i början av 1800-talet. Näst synligast, tack vare sin centrala plats, är definitivt den lutherska, och den tar sin finländska historia på allvar.

Altartavla av Godenhjelm

Den kryssningsresenär som stiger av båten i Sitkas hamn går först trehundra meter upp längs huvudgatan, förbi souvenir- och konstbutiker, mot S:t Mikaelskatedralens torn. Innan hon hinner

ORTODOXA St Mikaelskatedralens torn vakar över Sitka. Kryssningsfartygen ankrar utanför. Kyrkinteriör från stadens lutherska kyrka.

fram till katedralens port kan det hända att hennes uppmärksamhet avleds av **Paulla Hardys** popcornstånd. På väggen bredvid henne finns en skylt som säger "Sitka Lutheran Church – Finnish Legacy Church".

Om Paulla lyckas lotsa henne vidare möts hon innanför dörren av en veritabel utställning med information om guvernörsparet Etholén, pastor Uno Cygnæus och kyrkans historiska artefakter. Kommen så här långt blir vår kryssningsresenär omhändertagen av två guider, som visar henne runt. I augusti i år hette guiderna **Don** och **Kathy Sanderson**, ett pensionerat par från Florida som för femte året rest den långa vägen för en månads volontärbete i Sitkas lutherska församling.

Inne i kyrksalen berättar de för vår turist om kyrkans två historiska dyrgripar: **Berndt Abraham Godenhjelms** altartavla Kristi Förklaring och Kessler-orgeln från 1844. Godenhjelms tavla

kom med samma fartyg som paret Etholén och Cygnæus 1840. Tavlans övertogs av ortodoxa församlingen efter att den första lutherska kyrkan rivits, och återlämnades först år 2001 till den lutherska församlingen efter en hård kamp om äganderätten. Därefter restaurerades den och ställdes ut i Finland, men sedan 2004 hänger den åter i lutherska kyrkan i Sitka.

Orgeläventyr

Den andra klenoden är den lilla estniska orgel som byggdes av mästarebygga-

ren **Ernst Kessler** i Dorpat år 1844, den första orgeln i Nordamerika väster om Mississippi. Orgeln donerades till kyrkan av guvernören Etholén och anlände till Sitka 1846 när den första lutherska kyrkan stätt färdig i tre år. Det är ett litet mirakel att orgeln överlevt, så många strapatsar som den varit med om. Tack vare sin kompakta konstruktion (ingenting sticker ut) klarade den först sju månader till sjöss. Sedan hade den tur att bli bevarad när den ursprungliga kyrkobyggnaden revs, och var magasinerad i över hundra år. Inte ens en förödande brand lyckades ta kål på orgeln, och i dag är den restaurerad och åter spelbar.

Den lutherska församlingen i Sitka vårdar sin finländska historia. De flesta besökare som sätter sin fot i kyrkan är nog oförberedda på den dos finländsk kyrkohistoria de är på väg att få ta del av. För en besökare från Finland är det en trevlig överraskning.

Anders Forsman är tjänstledig kantor i Johannes församling i Helsingfors. Han bor för tillfället i Washington i nordvästra USA. I augusti åkte han till Sitka för att spela två konserter på den historiska Kessler-orgeln i Sitkas lutherska kyrka. Det här kunde han göra tack vare stipendier från Svenska Kulturfonden och Konstsamfundet.

”Nya Archangelsk var nu den östligaste utposten i ett rike som sträckte sig ända från Eckerö i väster.”

ÖSTERBOTTENS
CANCERFÖRENING

Stöd cancerarbetet i Österbotten genom att välja Österbottens Cancerförenings adresser.

Adresserna finns hos begravningsbyråer och blomsterhandlar.

Stöd det finlandssvenska musiklivet!

FINLANDS SVENSKA SÅNG- OCH MUSIKFÖRBUND mottar donationer och testamenten för sitt arbete med att stöda det finlandssvenska musiklivet.

Vi förvaltar också flera fonder som uppkommit genom donationer eller som instiftats för att hedra bemärkta musikpersoner i Svenskfinland.

Genom att göra en inbetalning till någon av fonderna är Du med och understöder det finlandssvenska musiklivet.

För mer information, kontakta

Verksamhetsledare

Toni Sjöblom. tfn 06-3206812

Finlands svenska sång- och musikförbund
Hovrättsesplanaden 15 C 36, 65100 Vasa

Res till Kenya 23.2– 8.3 2012

SLEF ordnar en gruppresa till missionsfälten i Kenya.

Vi bekantar oss med missionsarbetet, landet, naturen och kulturen. Vi ser människornas liv och vardag i Kenya, följer med missionsarbetet samt lutherska kyrkans verksamhet.

Resrutt: Nairobi, Atemo, Rukongo, Kisumu, Nakuru och Maralal.

Reseledare: Heidi Holm

Pris ca **1900** euro.

Förfrågningar och anmälningar till

kurssekreterare Heidi Sandberg tfn

06-318 2672 eller

kurssekreterare@efo.fi

Sista anmälningdag 20.1.2012

Var! Några platser kvar! Några plat

Ett urval av våra resor vintern-våren 2012!

Resemässan Matka

i Helsingfors 21-22.1

Robert Gustavssons Jubileumsrevy på Cirkus

i Stockholm 24-26.2

Dirty Dancing på China Teatern

i Stockholm 24-26.2

Robert Gustavssons Jubileumsrevy på Cirkus

i Stockholm 23-25.3

Klassiska Peru 26.3-9.4

Vin- och gourmetresa till Italien 10-21.4

Mainau-Holland med Floriaden 16-22.4

Härliga Gardasjön 21-27.4

Slovenien-Kroatien 4-11.5

Tyrolen 11-17.5

INGVES

www.ingvesresor.fi
Närpes 020 7434 530
Vasa 020 7434 520

▶ **OLIVIE OCH FRIDAY** Samson tillsammans med barnbarnen i familjens lilla gårdsbutik. Olivie och Friday är hiv-positiva men de säger att attityderna har förändrats till det bättre i deras by. "Folk har slutat vara rädda och dra sig undan oss som lever med hiv."

▶ **JOYCE SHAWA** är en hjältinna. Hon är ensamstående mor till sex barn och har tagit ansvar för fiskodlingen i sin by. "När jag fick veta att jag var hiv-positiv lämnade min man mig och jag blev utstött av alla. Men nu har de ändrat sig och jag mår bra tack vare bromsmedicinen."

▶ **SPENCER MNGONGONDA**, ansvarig för kyrkans påverkansarbete, utanför parlamentet i Lilongwe.

▶ **LUCY ANDREW** och Lilian Kesewe slappnar av efter ett ungdomsseminarium i Karonga. "Vi har lärt oss att diskutera relationer och byggt upp vår självkänsla under de här dagarna."

▶ **MALAWISJÖN GRÄNSAR** mot Malawi, Mocambique och Tanzania. Sjön förser befolkningen med näringsrik fisk.

HIV/AIDS. I dag, den 1 december, firas den internationella aidsdagen. Joanna Lindén som arbetar för Finska Missionssällskapet har besökt Malawi, ett av de värst drabbade länderna i världen. Där träffade hon hiv-smittade Joyce Shawa:

– Jag har blivit en förebild för andra kvinnor.

Kyrkan stöder hiv-sjuka i Malawi

TEXT OCH FOTO: JOANNA LINDÉN,
INFORMATÖR VID FMS

Malawi har cirka femton miljoner invånare och av dem har elva procent smittats av hiv – men antalet hiv-positiva minskar. Den lutherska kyrkan i Malawi har lobbats för det akuta behovet av antivirala läkemedel för hiv-positiva barn och lyckats påverka lagstiftningen.

– Förra året ordnade vi bland annat en skolkampanj med en uppsatstävling för hiv-positiva barns rätt till läkemedel. Vinnarbidragen skickades till regeringen. Kyrkans barnkör, *Luther Kids*, uppträdde med en specialskrivna sång inför landets toppolitiker. Medieuppbudet var stort och ministrarna lyssnade på barnens budskap, säger pastor **Spencer Mngongonda** som är ansvarig för kyrkans påverkansarbete.

Mngongonda berättar att arbetet har gett resultat: ifjol blev antivirala läkemedel tillgängligare för barn på landsbygden.

– Tidigare fick många barn felaktiga doser eftersom det inte fanns mediciner för barn och man helt enkelt halverade vuxentabletterna. Vi har ändå en lång väg kvar. Många små hälsostationer har svårt att distribuera medicinen eftersom de saknar ordentliga förvaringskylskåp. Barnen färdas ibland långa vägar till närmaste sjukhus. Vi måste se till att den nya lagstiftning som garanterar läkemedel för barn också efterföljs, säger Mngongonda.

Färre insjuknar

Antalet hiv-positiva minskar sakta men säkert i Malawi.

– Det här är en hoppande utveckling och ett resultat av uthålligt påverkansarbete på många plan, säger pastor **Alick Msuku**, koordinator för hiv/aids-arbetet vid ELDS, den evangelisk-lutherska kyrkans utvecklingsavdelning i Malawi.

Den evangelisk-lutherska biskopen **Joseph Bvumbwe** sitter med i den nationella aidskommissionen som ansvarar för statens insatser.

– Det statliga stödet till kyrkans förebyggande arbete i kamp mot spridningen av hiv har ökat de senaste åren. Det här är ett utmärkt sätt att nå ut till människorna. Alla har inte möjlighet

att gå i skola, men de kommer till kyrkan varje söndag. Kyrkorna i Malawi har en gemensam strategi för undervisning och attitydförändring kring hiv/aids.

Nolltolerans mot stigmatisering

De som insjuknat behöver stöd eftersom attityderna mot hiv-positiva fortfarande är mycket hårda på landsbygden och socialskyddet är obefintligt. Kyrkan arbetar för attitydförändringar på gräsrotsnivå i Malawis nio provinser.

I byn Bango i Dedza, 85 kilometer sydöster om Lilongwe, har invånarna kommit långt i kampen mot aids. **Joyce Shawa** är en av de starka kvinnor som leder byutvecklingen. Trots att hon är hiv-positiv och ensamförälder till sex barn ser hon hoppfullt på framtiden. Shawa leder ett fiskodlingsprojekt som ELDS har startat.

– Nu är jag respekterad här i byn. Jag har blivit en förebild för andra kvinnor. Mina grannar har insett att det inte är mitt fel att jag fick hiv och att min man lämnade mig, att min sjukdom inte är ett straff. Andra vågar också berätta att de är hiv-positiva och söka vård. Jag stöttar dem som insjuknat. Nu har jag också fått tillgång till medicin och näringstillskott tack vare kyrkans projekt. Jag kan leva ett vanligt liv och ta hand om mina barn och samtidigt utveckla företagsamheten här.

Satsning på kvinnor

Kyrkans verksamhet byggs till stor del upp av frivilliga insatser och speciellt kvinnornas engagemang är avgörande för kyrkans framtid.

– Kvinnorna är samhällets stöttepelare: de sköter jordbruket, tar hand om barnen, hämtar vatten och ved och ser till att det finns mat på bordet. De ansvarar för hela familjens välfärd, försöker tjäna pengar genom torgförsäljning, tar hand om sjuka släktingar och hjälper sina grannar. De uppskattar det praktiska och andliga stödet kyrkan ger dem, säger **Catherine Msuku** som är engagerad i kyrkans kvinnoarbete.

I Nkhota Bay i norra Malawi samlas kvinnogrupperna "Tunthuakwata" (allt har en början) i kyrkan för att gå igenom veckans investeringar. Tillsammans har de grundat byns första sparlänegrupp. Det finns många hiv-positiva ensamförsörjande kvinnor i området.

– Nu har min dröm på sätt och vis gått i uppfyllelse: Förr var jag upptagen med en massa ströjobb men kunde ändå inte mätta alla mina barn. Nu kan jag planera min ekonomi och lägga undan pengar tack vare spargruppen. Jag har investerat i min tomatodling och tjänar pengar på den. Jag har tid att träffa mina vänner och grannar vid brunnen om kvällarna. Jag drömmer om ett lite större företag med kvinnogrupperna – vi skulle vilja sälja fisk tillsammans. Det är en stor lättnad att veta att jag klarar mig på egen hand, säger **Klezzie Kaundo**.

Ungdomarna axlar ansvaret

Det är kväll i NkhotaKota och traktens ungdomar är på väg hem från majsodlingarna. I den lilla bykyrkan väntar pastor **Peter Vinkhumbo**. Han sprudlar av energi och berättar med ett stort leende att han på eftermiddagarna förvandlar kyrkan till ett klassrum så att de yngsta barnen ska ha något att göra medan deras föräldrar arbetar. Han visar skrattande upp en trave tummade böcker utan pärmar, uppstaplade mot krittavlan vid ingången.

– NkhotaKota är den region som drabbats hårdast av hiv i Malawi. Speciellt ensamstående kvinnor och föräldralösa barn är i stort behov av hjälp. Åren 2012–2014 kommer vi att arbeta med matsäkerhet, jordbruksförbättring, småföretagande och sparlänegrupper. Attityd- och hälsofostran i samarbete med kyrkan är också mycket viktig. Vi svarar ärligt på ungdomarnas frågor, men poängterar vikten av avhållsamhet och trohet. De unga här behöver riktlinjer och stöd från kyrkans sida eftersom många tillbringar mycket tid utan föräldrarnas vägledning.

Kyrkan stöder

Vinkhumbo har redan utsett projektledare och engagerat traktens ungdomar och kvinnor i planeringsstadiet. Arbetet finansieras av Finska Missionssällskapet och Finlands utrikesministerium genom ELDS.

– Många unga stannar hemma för att ta hand om sina syskon och sköta jordbruket istället för att fortsätta utbilda sig när läroplikten tar slut i 13-årsåldern. Vi vill stöda dem på alla sätt vi kan, säger Vinkhumbo.

"Mina grannar har insett att det inte är mitt fel att jag fick hiv och att min man lämnade mig, att min sjukdom inte är ett straff."

Joyce Shawa

Evanse Mphalasa ansvarar för Malawis evangelisk-lutherska kyrkas ungdomsarbete och koordinerar verksamheten från huvudstaden Lilongwe. Han säger att kyrkan vill finnas till för de unga och rusta dem för livet.

– De unga behöver stöd i livets brytningsskeden, speciellt efter studietiden när de vill bilda familj. De söker efter sin plats och identitet som unga vuxna. De har få resurser och de flesta livnär sig på jordbruk. Tonåringarna ställs inför många svåra, praktiska frågor: vad händer om mina föräldrar dör, klarar jag av att försörja mina syskon? Kan jag bilda egen familj? Ungdomarna axlar ett stort ansvar och en del söker tröst i rusmedel. Men vi finns här, redo att hjälpa, säger pastor Mphalasa.

MALAWI

Malawi, "Afrikas varma hjärta", är en tätbefolkad demokratisk republik inramad av Malawisjön i nordost och Mulanjebergen i söder. Landet inhyser vad många kallar Afrikas vänligaste folk. Malawi är samtidigt ett av kontinentens minst utvecklade länder, där nästan varje familj har påverkats av hiv-viruset.

Den evangelisk-lutherska kyrkan i Malawi inledde kampen mot aids-pandemin på 1990-talet då staten utlyste katastrofberedskap och började utarbeta en nationell strategi. Utmaningarna är fortfarande stora: årligen dör ungefär 100 000 personer i aids. Det finns 840 000 föräldralösa barn i Malawi, varav 45 procent mist sina föräldrar på grund av aids. Cirka 90 procent av befolkningen livnär sig på jordbruk och 30–40 procent av invånarna lever i extrem fattigdom.

ELCM har drygt 100 000 medlemmar och kyrkan når ständigt nya människor genom sitt diakoniarbete. Cirka 80 procent av Malawis 15 miljoner invånare är i dag kristna. Finska Missionssällskapet stöder kyrkans utbildning av präster och evangelister samt arbetet för kvinnor och ungdomar. Utvecklingsprojekten stöds av Finlands utrikesministerium.

BILDGALLERI FRÅN MALAWI
PÅ KYRKPRESSEN.FI

ELLIPS

Paradisblogg

Minns ni Joan Osbornes 90-talshit *One of Us*?

Den där låten där hon funderar på hur det skulle vara om Gud gick omkring som en vanlig kille mitt bland oss, kanske som den där ensamma mannen som tar bussen hem till en telefon som ingen utom påven i Rom ringer till.

Om Gud var en av oss i nutid – i de sociala mediernas tidevarv – skulle Gud då ha en blogg?

Det finns tydligen fler som har slagits av den tanken. Senaste månad dök nämligen *Guds blogg* – med undertiteln *din väg till paradiset* – upp på papper.fi. Paradiset i den här bloggarens tappning innehåller förvånansvärt många bekanta element från vår egen tidsålder.

Bloggtexterna under signaturen Yahve leker med element vi känner igen och det betyder att det finns rum för både bibliska referenser med humoristisk ton och kontaktannonser, inredningsbloggande och dagens outfit med "himlisk" touch. Även om bloggaren försöker ge inrednings- och outfitbloggandet en rolig himmelstvist och är någorlunda påläst när det gäller de bibliska detaljerna är det knappast någon som låter sig förledas.

Men tanken stannar kvar också sedan man klickat bort *Guds blogg*. Om Gud faktiskt hade en blogg på riktigt, vad skulle den då innehålla? Kanske säger det mer om min gudsbild än om Guds innersta väsen att jag känner mig mycket övertygad om att den i så fall skulle handla om helt andra saker än *Guds blogg*.

<http://gudsblogg.papper.fi/>

ERIKA RÖNNGÅRD

EEVA-LIISA MALMGREN leder kören Kråksången i Esbo, en kör där alla är välkomna oberoende av om man kan sjunga eller inte.

Alla har rätt att sjunga

KÖRSÅNG. Min sångröst är bara min och en väldigt känslig förmåga. Alla kan inte sjunga fastän de gärna skulle vilja. Att gå med i en kör för kråksångare kan ge både nya toner och sångglädje.

TEXT OCH FOTO: NINA ÖSTERHOLM

– Jag har alltid tyckt om att sjunga men i något skede var det lite tontigt att sjunga i kör. När det påmodet igen, gamla traditioner kommer till baka.

Tiina Filppu vilar inte röstens när Esbokören Kråksången håller kaffepaus mitt i kvällens körövning. Det glada tjattret från en storkör som håller kaffepaus är nästan lika underhållande och värmande som själva körsången.

– Man mår bra av att sjunga i kör, konstaterar Filppu och får medhåll av körkollegan **Christel Mertaniemi**.

– Kvällarna är mörka och

jag skulle inte alls orka gå på övning. Men när jag väl släpat mig hit så blir jag en ny människa, säger Mertaniemi.

Naken sång

Kråksången är Esbo svenska församlings blandkör för den som gärna vill sjunga men kanske inte kan – eller åtminstone själv tycker att hon eller han inte kan sjunga.

– De flesta i kören hittar melodin riktigt bra men har problem med sångtekniken säger **Eeva-Liisa Malmgren**, kantor och dirigent för Kråksången sedan starten 1999.

Vem som helst får vara med i kören och Malmgren

är säker på att alla kan lära sig sjunga.

– Men sång är också känsligt, man känner sig ganska naken när man sjunger och det kan finnas dåliga erfarenheter i bagaget.

Sånglektioner kan därför kännas som ett alltför stort steg för någon som vill men inte kan sjunga.

– I kören får man handfasta tips på hur man kan förbättra sin sångteknik. De flesta klagar på att de inte kommer tillräckligt högt men ofta är det enkla saker som gör att det blir lättare att sjunga både ut och högt, säger Malmgren.

Båda koristerna Filppu och Mertaniemi tycker att de har utvecklats sedan de gick med i kören.

– Jag sjunger en del på jobbet i barnträdgården och märker att röstens bär bättre, säger Filppu.

– Förut försökte jag pressa mer röst ur mig. Nu har jag lärt mig hur jag får röstens att

komma fram utan tvång, säger Mertaniemi.

Trestrukna broccoli

Körövningen fortsätter och det blir många skratt mellan sångerna och stretchandet. Uppsjungningen och gymnastiken är en viktig del av sången. Det knäpper i käkar och ryggar, tungorna

tänjer och ögonen strålar.

– Det hörs i klangen om du sjunger med ögonen med. Det blir mycket bättre, säger Malmgren.

Med hjälp av en sångövning på ordet "broccoli" kommer kören upp till trestrukna c.

– Det är nästan en oktav högre än vanliga psalmer! berömmar Malmgren.

"KRÅKORNA" TIINA Filppu och Christel Mertaniemi tycker att stämningen i kören är så bra att det aldrig känns pinsamt att sjunga fastän man inte är säker på sången.

Pastorns olevda liv

BOOK

Tusen olevda liv finns inom mig

Författare: Tomas Sjödin
Förlag: Libris 2011

När **Tomas Sjödin** utkommer med en ny bok är förväntningarna skyhöga. Hans trogna läsare har under

åren följt med hans lågmälda, fina texter om att leva i en familj med två svårt sjuka barn, och man vill gärna veta hur det går just nu. Att läsa honom är som att läsa ett mejl av en vän som man inte hört av på ett tag.

Men nu har Sjödin skrivit en roman. Det är lite jobbigt eftersom vi läsare förväntar oss att författare ska leverera ungefär den produkt

som vi vant oss vid att förknippa med deras brand.

Tusen olevda liv finns inom mig handlar om en frikyrkopastor som sörjer sin fru och som är på god väg att förlora sin tro. Han känner sig likgiltig. En söndag hittar den förbryllade församlingen ett avskedsbrev fasttejpigt i predikstolen, och pastorn har kört genom Sverige till en ort där ingen vet vem han är.

När Tomas Sjödin skriver om pastor Bengt Er-

iksson känner många läsare igen Tomas Sjödin. Eriksson samlar på udda händelser (som ballongfärder), beundrar författaren **Birger Norman** och skriver brev till sin döda fru. Sättet att samla på citat, händelser och livsöden och sedan sammanfoga dem till en meningsfull helhet känner alla som läst Sjödin igen.

Ändå saknar jag Sjödin. Det beror mest på att Bengt Eriksson helt enkelt inte är en litterär gestalt som man

vill trycka till sitt bröst – eller fösa bort i avsky. Han blir lite sådär som han själv känner sig: likgiltig.

Eftersom han mest gör vanliga fundersamma saker tillsammans med sin nya granne som också han är ganska vanlig blir det lite tråkigt helt enkelt. Norman eller ballongerna får aldrig texten att lyfta.

Sjödin skriver säkert (som han brukar), men eftersom texten handlar om fiktiva personer blir greppet lite

trevande. Man frågar sig om författaren är så rädd för att läsarna ska anta att huvudpersonen är han själv att han inte vågar låta det bli stort och galet och skrämmande och till och med osympatiskt.

Det låter hemskt, men: fiktion om livet efter att två fruar har dött är inte lika intressant som verklighet om livet efter att två barn har dött.

SOFIA TORVALDS

På dagens program står ett specialskrivet verk, *Tro på ljuset* av **Jan Hellberg**, som är skrivet enkom för Esbo svenska församlings körer. Den första gemensamma storövningen med alla körer har passerat och nu gäller det att knyta ihop trådarna före konserten.

– Det var inte ert fel att kören missade slaget, det var ottydligt för alla. Ni kan det jättebra, det går superfint! säger Eeva-Liisa Malmgren medan hon repeterar de knivigaste ställena i verket.

I programbladet som delas ut på Esbo kyrkomusikvecka finns näsdukar instuckna eftersom ”konserten kan göra publiken röd”.

– Kyrkomusik behöver inte vara svårt eller högtravande. I Kråksången har vi ett väldigt omväxlande program. Allt från psalmer och

körverk till visor och lättare musik. Vi försöker smaka på alla stilar.

Inre massage

Sara Alavesa har sjungit med Kråksången i fem år.

– Jag sökte efter just en sådan här sorts kör. Jag är synskadad och ser inte noterna. Men jag tar hem pappren och övat tillsammans med pappa, berättar Alavesa.

Enligt henne går det bra att sjunga i kör som synskadad. – Det är roligt att vara med och jag har fått många vänner här.

Den sociala sidan av körlivet är mycket viktig. Utöver kaffepauser bidrar körresor och konserter till gemenskapen.

– Det blir min första konsert när vi deltar i Esbo kyrkomusikvecka. Det är jättespännande, säger Tiina Filppu.

I Kråksången finns det inget krav på att uppträda om man inte vill.

– Alla är här frivilligt och det bidrar också till stämningen. Men det är jätteroligt att uppträda, att få visa man kan tillsammans, säger Christel Mertaniemi.

Är det därför man mår bra av att sjunga i kör?

– Att sjunga i kör är som inre massage på flera plan. Helt fysiskt så gör sången att man andas bättre och blir piggare. Blodet cirkulerar bättre när man jobbar med kroppen och det gör vi på en körövning. Men det sociala är också viktigt, att lära känna varandra och få vara glada tillsammans. Frågar du mig så är sången en allmän rättighet, säger Malmgren.

För vem är Kråksången?

– För alla som tycker om att sjunga. Våga komma med fastän du tror att du inte kan. Det är alldeles underbart att sjunga tillsammans, säger Christel Mertaniemi.

Julkrax

I december blir det dags för julrepertoar och alla körer övar på högvarv inför julkonserter av olika slag.

– Det är alltid festligt att sjunga julsånger och kyrkan är bokad nästan varje kväll under hela december, konstaterar Malmgren. Publiken och intresset för

musik verkar ändå räcka till och kyrkan är sällan tom i juletid.

Efter kyrkomusikveckan har Kråksången en sista konsert för terminen. Det blir en julkonsert med de vackraste julsångerna där också publiken får sjunga med.

– Vi försöker gå ut bland människorna. Jag hoppas att sådana som inte annars vägar sjunga kommer, säger Malmgren.

Julkrax i Esbo – De vackraste julsångerna. Ett allsångstillfälle där Kråksången också uppträder med sina egna sånger. Esbo domkyrkas församlingsgård on 7.12 kl. 19.

KRÅKSÅNGARE OCH ROSTRÖSTER

Nyborjarkörer för sådana som vill men inte anser sig kunna sjunga

Finns i flera församlingar under varierande namn som exempelvis Roströster och Kör för alla.

Kråksångens övningar onsdagar kl. 18.30 i Esbo domkyrkas församlingsgård.

Bibeln mest citerad i riksdagen

BIBELN. Förra veckan öppnades en utställning som presenterar de böcker som citerats mest i riksdagen. Politikerna har påverkats av bland andra *Sju bröder* av **Aleksis Kivi** och *Den finländska paradoxen* av **Max Jakobson**, rapporterar Helsingin Sanomat.

Cameron gillar Filippbrevet

BIBELORD. Filippbrevet 4:8–9 är den brittiska premiärministern **David Cameron** favoritord i Bibeln. Cameron är en av 20 000 briter som delar med sig av bibelcitaten i en kommande bok, rapporterar Christian Post.

I år är det 400 år sedan King James Bible gavs ut. Nu

Den bok som haft störst inflytande över den finländska politiken är ändå Bibeln. **Timo Turja**, förste informationsspecialist vid riksdagen, tror att befolkningen helades från inbördeskriget specifikt tack vare tal och metaforer ur Bibeln.

Utställningen visas på riksdagens bibliotek till slutet av januari.

ska det brittiska folket att återupptäcka Bibeln, något som den brittiske premiärministern vill bidra till. Cameron har valt Filippbrevet 4:8–9 där aposteln Paulus uppmanar de troende i Filippi att ta fasta på ”det som är sant, det som är upphöjt, det som är rätt och rent”. Enligt Cameron handlar citatet om att ”leva ett gott liv”.

Dela med dig av din advent!

ADVENTSFOTO. Vad är det som tänds förväntan inom dig? Fånga ett ögonblick mitt i advent och dela med dig till Kyrkpressens läsare. Du behöver inte vara ett proffs: Knäpp ett foto med en telefon eller pocketskamera!

Skicka in bilden på adres-

sen webred@kyrkpressen.fi eller per telefon till numret 046 878 2664. Bilderna publiceras på webben. Bland alla inskickade bilder lottar vi ut tre adventsklappar.

”Att sjunga i kör är som inre massage på flera plan. Helt fysiskt så gör sången att man andas bättre och blir piggare.”

MERI CHRISTMAS

Boka din Viking-kryssning hos resebyrå eller direkt:
Resetjänst 0600-41577 (1,64€/besvarat samtal+lna/msa) • www.vikingline.fi

Juridisk byrå
HENRICSON & KIETZ

Kungsgatan 7, 10600 Ekenäs, tfn (019) 246 2462

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

BEGRAVNINGSBYRÅ
ARMAS BORG & Co AbAnnegatan 12 00120 HELSINGFORS **Tel 612 9890**
www.armasborgoy.fi **Jour 0400 977 000**

TJÄNST FÖR LIVET NÅR SORGEN GÅSTAR

- ett gratis informationspaket och en kosnadsberäkning
- boupptecknings- och gravstensservice

HELSINGFORS BEGRAVNINGSTJÄNST
Tölö: Mannerheimvägen 45, t. **(09) 7002 481**
Malm: Kyrkobygågen 14, t. **(09) 7002 4824**

ESBO BEGRAVNINGSBYRÅ
Esbo centrum: Esboplaten 7, t. **(09) 7002 4828**

Dejour, t. **(09) 7002 481** www.hautauspuolto.net **MEMORIA**

Werthmanns Begravningsbyråer
Ab Werthmann Oy

Fullständig begravningservice
– med omtanke och mångårig erfarenhet

Karis Köpmansg. 18 Tel. 019-232186	Hangö Bulevarden 9 Tel. 019-2482059	Ekenäs Gustav Wasa g. 14 Tel. 019-2413261	Ingå Sjundeå Tel. 019-232186
---	--	--	--

www.werthmanns.com
Dejour 24 h 0400-473391

LOCUS

www.locus.fi

STOR EFTERFRÅGAN
PÅ HYRESLÄGENHETER1000-tals nöjda kunder kan inte ha föll
Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.

Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aif (A)
Smedsgatan 15, 00150 Helsingfors
tel. (09) 17 17 44, fax. (09) 17 00 45
locus@locus.fi, www.locus.fiVÅR ERFARENHET - ER TRYGGHET
Med omsorg och omtanke om Er
Begravningsbyrå**Marjamäki**

Även gravstenar m.m.

Herrholmogatan 14, Jakobstad. Tfn 06 723 1730 dygnet runt

Finlands Begravningsbyråers Förbund
auktoriserad begravningsbyrå

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Pålitlig studerande och arbetande
23 årig kvinna önskar hyra etta
i Helsingfors centrum. Kontakta
04578402800/Christa.Pålitlig, läkar-/genforskar-familj
från Estland (rökfri, inga husdjur)
önskar hyra 2 - 3 rok, passande
omr. mellan Vik och Träskända,
med början 1 februari 2012 helst
för en längre tid (3-4 år). Svar till
andres.veidenberg@helsinki.fi el.
tel. 050-365 21 47.Skötsam, arbetande, akad.utbild.
kvinna önskar hyra bostad (1-
2r+k) i Helsingfors från jan 2012,
inga husdjur, icke-rökare.
Susanne/0405363994.Skötsam och rökfri 19-årig flicka
söker en etta eller liten tvåa + kök
i Brändö eller Vöråstan i Vasa. Tel.
050-5780749.Rökfri, kvinnlig studerande
önskar hyra en lägenhet i Vasa
centrum from 1.2.2012, vänligen
tag kontakt per e-mail susanna.
karmano@student.hanken.fi.En byrå med
komplett service

Forum	tel. 010 76 66620
Hagnäs	tel. 010 76 66500
Tölö	tel. 010 76 66530
Östra	
Centrum	tel. 010 76 66590
Alberga	tel. 010 76 66610
Hagalund	tel. 010 76 66570
Dickursby	tel. 010 76 66560
Myrbacka	tel. 010 76 66600
Kervo	tel. 010 76 66550
Hyvinge	tel. 010 76 66580

(0,0828 €/tel + 0,1199 €/min)

HOK ELANNON
HAUTAUSPALVELU
hok-elannonhautauspalvelu.fi
perunkirjoitustoimisto.fi
Telefonjour 24 h: 050 347 1555**Att se bättre
ger mig högre
livskvalitet**

”Med åldern har jag fått sämre syn.”

Det berättar Luleåbon Kjell Lundberg, en glad
pensionär på 79 år och fd rektor. Under flera år
har han varken kunnat läsa tidningen eller lösa
korsord mer än någon minut i taget.”Blue Eye är bra för mina ögon. Nu kan jag
köra bil igen och jag löser flera korsord varje
kväll.”**Bättre syn ger mig större frihet**Idag är Kjell verksam som guide i Gammelstad kyrka, samt i
olika ideella organisationer för handikappade ungdomar.– Jag hade läst att Luteinet i Blue Eye är gynnsamt för synen.
När man blir äldre förändras synen, så jag tyckte det var värt att
prova. Han fortsätter:– Jag förväntade mig inga underverk, men var glad att man
bara behövde ta en tablett om dagen, lätt att komma ihåg och
inte så jobbigt att svälja.– Att åter kunna göra det jag en gång kunde, ger livet en annan
dimension säger Kjell. Bättre syn ger mig mycket större frihet
och glädje i livet.**Lutein är bra för synen**Lutein, utvunnet ur ekologisk ringblomma är en antioxidant som
ansamlas och finns naturligt i gula fläcken (Macula lutea) i ögats
nätthinna. Med kosten får vi i oss cirka 2,2 mg Lutein per dag.
Forskning och vetenskapliga studier* visar att ett extra tillskott avLutein på minst 6-14 mg per dag är bra mot åldersförändringar i
ögat. Lutein kan hjälpa till att bevara en god synskärpa och klara ögon.**Bevarar synskärpan**Det unika kosttillskottet Blue Eye innehåller antioxidanter som
bevarar synskärpan och skyddar ögat. Dagsdosen 1 tablett
motsvarar en hel kopp svenska blåbär (blåbärsextrakt) samt
hela 25 mg Lutein från ekologisk ringblomma, en väldokumenterad
medicinalväxt.**Mindre ansträngda ögon**Blåbär hjälper kroppen att motverka ansträngda ögon samt att
bibehålla cirkulationen i de små kapillärerna. Blue Eye innehåller
även andra antioxidanter så som Zink, Selen, E- vitamin,
Salvia, Quercetin och Rutin, som även de kan motverka oxidativ
stress i ögonen.**Fakta om Blue Eye**För ansträngda och åldrande
ögon.Bevarar synskärpan och
skyddar ögat mot solens
skadliga UV-strålar.Blue Eye är Sveriges mest
använda blåbärprodukt
med hela 25 mg ekologiskt
lutein per tablett.Blue Eye finns i 2 olika
storlekar (32/64 tabletter).
Rekommenderat pris
22€/32€.Finns i hälsobutiker samt vissa apotek, kan dessutom beställas fraktfritt på tel:
06-343 65 06 eller www.elixirpharma.fi direkt hem i din beviljade inom 2-3 vardagar.* På www.elixirpharma.fi kan du läsa mer om de vetenskapliga studier som nämns i texten ovan. Har du frågor om Blue Eye,
kontakta: Elixir pharma filial i Finland AB. Telefon 06-343 65 06. www.elixirpharma.fi. Elixir pharma är ett svenskt företag som
utvecklar naturliga och ekologiska egenvårdsprodukter för den nordiska marknaden. De högkvalitativa produkterna tillverkas
enligt läkemedelsstandard utslutande i Norden.

INKAST KAJ HEDMAN

Mitt ibland oss

HAR DU NÅGOT VÄRDE i dagens pengar och i dagens samhälleliga klimat om du är fattig, handikappad, gammal, sjuk, utlänning, främling, arbetslös, homosexuell, dömd till fängelse, narkoman, rattfyllerist, eller ungdom hatisk tjuvåring?

Du som står i brödkön, som inte har fått något arbete på många år, som sliter på som ensamförsörjare, som förlorat livsmodet på grund av utbrändhet, eller som blivit lämnad för någon annan, för någon som ansågs vara bättre ...?

Har människor som röker eller har alkoholproblem, eller problem med sin sexualitet, eller med att hantera sin ekonomi, något värde? Är de människor?

De som haft psykiska problem och varit tvungna att äta psykmedicin sedan ungdomen? Les Miserables. De i anden arma.

*Som i den klara oktobernatten
när de från norr kommande leoparderna
genombryter horisonten
och man samlas på torgen för att bedja
eller endast för att tyst betrakta.
Varför spärrar ni förstädernas gator?
Den ni väntar passerar inte förstäderna*

Så skrev poeten Werner Aspenström.

VI BEHÖVER VISIONER och utopier för att överleva i en värld där de rika, de som har framgång med skönhet, pengar, makt, snabba klipp, inflytande, och narcissistiskt utlevande, regerar, ställer och styr.

Det som Werner Aspenström försökte skildra i sina mörkt skimrande rader i sin berömda dikt kanske är ett hjärtats landskap, där människor i ett tidlöst slut tittar in genom sina egna fönster. De ser sig själva som hjälplösa, beroende av en frälsare. Något slags frälsare. Någon som säger att allt blir bra.

HIMLEN FINNS INTE någon annanstans. "Guds rike är mitt ibland er." Det räcker inte enbart med att finna Gud, man måste också följa i hans spår, se bakom fasaderna, stanna och tänka på vad man egentligen tror, inte det man förväntas tro och det man förväntas vara. Vara redo för att en dag kommer att bli rättvisans dag.

De som i dag, i detta dyngans och modets makeupsamhälle, inte anses ha något värde, väntar på dagar då ljuset bryter fram och kärlekens makt överväldigar den egoism som styr världen från årtionde till årtionde.

DET HELA ÄR ganska enkelt. Att förstå bergspredikans anda, att leva som om det som sades i den är sant varje stund, varje sekund. Om inte de sargade och misslyckade har något värde i en förgänglig nutid, så är de ändå redan nu inneslutna i Guds knutna hand som en dag öppnar sig som en blomma, som en strålende sol som aldrig mer ska gå ned. Lev så nu. Redan nu.

Kaj Hedman är författare och kulturjournalist från Karleby.

RADBYTET STIG-OLOF FERNSTRÖM

Finlands kyrka har radikaliserats på kort tid

Teol.dr. Kati Niemelä vid kyrkans forskningscentral har under flera år forskat i prästerskapets

uppfattningar och syn på arbetsuppgifterna.

Tidigare kom de flesta teologerna från Lappo, Kuopio och S:t Michels stift, medan Helsingfors och Esbo stift dominerar i dag. En växande skara av nya studerande väljer teologi utan att ha någon som helst relation till sin hemförsamling och till kyrkan.

Av teologer under 35 år betraktar nästan 50 procent av männen men endast drygt 10 procent av kvinnorna sig som konservativa. Missions-

arbetet betraktas som mindre viktigt av en växande skara unga präster, och bland dem är andelen kvinnor större än männen.

För hälften av studenterna är det andliga livet viktigt, medan ca 20 procent är passiva. På 1970-talet hade ungefär hälften av studenterna sin andliga bakgrund i någon väckelse rörelse, medan motsvarande siffra nu är en femtedel.

Undersökningarna visar också att ungefär en tredjedel av unga präster och studerande inte läser Bibeln för sin egen uppbyggelse utan endast när arbetsuppgifterna kräver. En jämförelse mellan präster över 55 år och under 35 ger följande resultat: Av de äldre männen läser 67 procent Bibeln flera gång-

er i veckan, av de yngre endast 45 procent. Motsvarande skillnader för kvinnor är 73 procent respektive 28.

På frågan om samkönade par borde få en kyrklig välsignelse svarade 57 procent av manliga präster år 2002 ett definitivt nej, medan motsvarande siffra för kvinnorna var 30 procent. Åtta år senare var motsvarande siffror 45 procent respektive 14 procent. Bland teologiestuderande var motståndet aningen högre, 49 procent respektive 19.

Niemelä säger att beslutet att öppna ämbetet för kvinnor påskyndade beslutet att välsigna samkönade par och gjorde det möjligt.

I jämförelse med kyrkorna i de nordiska länderna

har Finlands kyrka förändrats mycket snabbt från att ha varit den mest konservativa. Hos oss fattades kvinnoprästbeslutet sist, först år 1986, senare än i de nordiska systerkyrkorna, men prästämber hos oss håller på att bli ett kvinnoämbete. 71 procent av alla teologiestuderande födda mellan 1980 och 1989 är kvinnor.

Ett axplock av Niemeläs sifferuppgifter visar otvetydigt att prästerna i Finlands kyrka har liberaliserats och radikaliserats under bara ett fåtal år. Betyder tenderna goda eller dåliga nyheter för oss?

STIG-OLOF FERNSTRÖM
Helsingfors

NATTVARD

Nattvardspraxis att doppa brödet upprör och förvånar

I närmare 2000 år har nattvarden firats i den kristna kyrkan på Jesu uppmaning.

I domsöndagens gudstjänst, (jakobsmässa) i Radio Vega uppmanade liturgen nattvardsgästerna "att ställa sig i kö, ta en brödbit ur skålen och dop-

pa den i vinet". Jag frågar som översteprästen frågade: Med vems fullmakt gör du detta?

Som konservativ, bibeltroende, evangelisk lutheran upplever jag att det blivit "trångt" när det gäller nattvarden.

Numera är det särkalkar och det är dopp av oblaten i vinet, men mera sällan gemensam kalk.
Hur har det blivit så?

KURT LINDH
Saltvik

TRO MEN INTE SOM KYRKAN

Det finns efterfrågan på ett religiöst vardagsrum

För att spinna vidare på Ellen Järvinens och Adriannes Westerbacks tema: Många i dag har svårt att se relevansen i det kyrkliga budskapet och verksamheten. Jag tror att det grundar sig i ett kommunikationsproblem. Det religiösa språket känns främmande för den moderna mänskan.

Det är synd att församlingen inte lyckas samla folk som förr och att kyrkan inte kan erbjuda en verklig mötesplats för moraldiskussioner, etikutbildning och samvaro över sociala och åldersgränser. Jag ser en stor beställning på ett sådant här forum och håller inte med om att kyrkans roll är förlegad i dag.

"Om inte kyrkan klarar av att lappa det andliga tomrum som finns kommer behovet att mötas av något annat."

Kärnbudskapet är ständigt aktuellt och etiknormer borde omformas för att omfattas av nytt av varje generation.

Många känner sig inte hemma i rollen som kristen om den förknippas med en tilltro till en personlig och

aktiv Gud. Men tilltron till en högre makt är inte nödvändig för att omfatta budskapet. Vi borde inte låta dissonansen mellan tro och vetenskap eller meningsskiljaktigheter angående gudsbevisens hållbarhet stjäl tid från den verkliga agendan.

Det är lättare att återuppliva ett redan varande system än att bygga ett nytt från grunden. Om inte kyrkan klarar av att lappa det andliga tomrum som finns kommer behovet att mötas av något annat. Nu är goda råd dyra.

JENNY LINDROOS
Helsingfors

KYRKOHERDEVAL

Kom inte och säg att jag inte får påverka!

Torsdagen den 17.11 kl 12.04 blev jag upprörd när KP damp ner i min brevlåda! Inte på KP, utan på en rubrik. "Nytt sätt att välja herde"! Nix! Församlingsrådet skall INTE välja herde. Vår församling skall välja kaplan. En sökande känner vi, en har vi hört om och tredje har vi ingen aning om. Fjorton rådsmedlemmar ska bestämma. Det är hemligt, hemligt. Rådet sitter fyra år, men kaplanen till pension. Vi församlingsmedlemmar får inte säga något, men vi ska leva med kaplanen. Hur ska vi få påverka? Om det nu blir på samma sätt med val av herde, så vet jag inte vad. Var finns demokratin? Kom inte och säg att jag får påverka genom val av församlingsråd. Jag får bara rösta på EN person. Om det blir för dyrt med val, så får kyrkomötet i sin allvisdom sätta sig ner och fundera på hur en liten församlings medlem får påverka. Jag har under mina år flera gånger sett att det sättet inte är bra. Och så undrar man varför församlingsmedlemmarna inte är intresserade?! Det gör inte jag! Varför ska man intressera sig när man inte kan, får, påverka.

IINA SALOMAA
medlem i Johannes församling

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Mannerheimvägen 16 A 9, 00100 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

CITAT ROSENBERG

"Jag är också rädd för uppgivenheten och för att vi förlorar vår tro på oss själva."

Thomas Rosenberg efterlyser större engagemang bland finlandssvenskarna.

Kanal Hoppet i samarbete med Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA), Gemensamt svenskt församlingsarbete i Helsingfors, Församlingsförbundet r.f., Johannes församling och Matteus församling.

Blogg direkt från Skottlands bibelbälte

Svante Lundgren är månadens bloggare på kyrkpressen.fi i december.

TEXT OCH FOTO:
MARINA WIIK

Berätta kort om dig själv!

– Jag är en medelålders man, gift (med en kvinna, måste man kanske tillägga nuförtiden), har två barn och bor i Pargas. Jag brukar kalla mig forskare och författare.

Jag är docent i judaistik, så allt som har med judendom att göra hör till mitt område. Jag är också väldigt intresserad av Mellanöstern i största allmänhet. Min senaste bok handlar om de kristna i Mellanöstern.

Jag har ett intimt förhållande till Skottland och följer engagerat med fotboll.

Varifrån kommer du att blogga?

– Den här hösten bor jag i Skottland. Närmare bestämt i staden Stornoway på Isle of Lewis i Yttre Hebriderna. Till jul kommer jag ändå hem till Finland.

För tillfället arbetar jag med ett skrivprojekt om Skottland och det gör man ju bäst om man är i landet.

Hur ser vardagen ut i Yttre Hebriderna?

– För mig ser vardagen ut så att jag går till ett college, där jag sitter i biblioteket och jobbar.

Söndagen är ändå mer intressant än vardagen. Lewis är Skottlands bibelbälte och

SVANTE LUNDGREN kommer att blogga om kyrkliga traditioner, traumatisk historia och det gaeliska språket.

”På söndag är alla butiker stängda, inga bussar går och man ser stora skaror upplädda människor som med Bibeln i handen är på väg till en av de talrika kyrkorna i staden.”

Svante Lundgren

den stora profilfrågan för den prebyterianska kristendomen här är ”Sabbath observance”, det vill säga att helga vilodagen, ”Lord’s day”. På söndag är alla butiker stängda, inga bussar går och man ser stora skaror upplädda människor som med Bibeln

i handen är på väg till en av de talrika kyrkorna i staden. **Vad kommer du att blogga om?** – Jag kommer att skriva om Skottland i allmänhet och Yttre Hebriderna i synnerhet. Det blir en hel del om landets dramatiska och traumatiska historia, om kyrkliga traditioner som i våra ögon är lite exotiska, och om det gaeliska språket som ännu lever kvar här på öarna. Allt ackompanjerat av skotsk folkmusik.

Vad har du för tankar inför blogguppdraget?

– Det känns bra. Det finns mycket som jag tycker är intressant att skriva om. Hopas också läsarna tycker att det är intressant.

Hur ofta har du tänkt blogga?

– Första halvan av månaden tänker jag blogga varje dag. När jag kommer hem till Finland kan det bli lite färre inlägg.

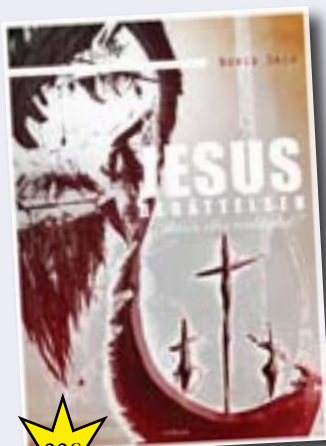
MÅNADENS BLOGG

Månadsbloggarna väljs ut av Kyrkpressens redaktion och de byts ut varje månad. Det går att kommentera blogginnläggen. Kommenterarna ska godkännas av bloggaren innan de publiceras. Förra månadsbloggaren Anna Tikums inlägg finns kvar också efter november och går att läsa på kyrkpressen.fi

En man är i ekonomiskt trångmål och ber till Gud att han ska vinna på lotto. Vecka efter vecka passerar utan att mannen vinner. Till slut ber mannen ”Min Gud, varför har du övergivit mig?” Då hör han Guds röst: ”Ge mig en handdrickning, köp en lotto kupong!”

Jesusberättelsen, fiktion – eller verklighet?

Kan man ta berättelsen om Jesus på allvar? Boris Salo tacklar i sin bok de så alltid aktuella frågorna om trovärdigheten i de nytestamentliga evangelierna.

”En av den bästa apologetiska böcker jag läst!”
Carl-Erik Sahlberg.
”Boken förtjänar att ha sin plats i varje svensk bokhylla!” Tidningen Dagen.

Boris Salo, *Jesusberättelsen, fiktion eller verklighet*, 2010.

Boken kan med fördel läses jämsides med Salo, *Berättarglädje. En vandring genom Markusevangeliet*, 2010, 15€

22€

Minnenas trädgård. Dikter om Kärlek och Tro

15€

Jordnära dikter som ärligt speglar känsla och liv. ”Jag vill att dikterna skall förmedla blommors doft, ge framtidstro och att läsaren skall förnimma kärlekens vingslag och fördjupas i tankar om livet.”

Paul Salo, *Minnenas trädgård. Dikter om kärlek och Tro*, 2011.

Diktboken är en fristående fortsättning på Pauls bok, *Minnen av Kärlek, Dagboksanteckningar under ett sorgear*, 2011. 15€.

Också från oss:

Den Kära Leken 15€
Vardags-Tro 15€
Unohdettu Aarre 10€
Livets språk 15€
Ljuckans mig, barn CD 5€
Nothäfte 3€

ViBoSas lilla:

Konsten att älska 3€
Trovärdigt 4€
Vägen 4€
Kan död man leva 4€
Livets bön 4€

VIBOSA